

İskân Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bâzı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesi ve yasaklığı kaldırılan yerlerle, 5227 sayılı Kanunun birinci maddesinin 4 ncü bendinde zikredilen idareten boşaltılmış bölgelerde köyler teşkili ve halkının yerleştirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Niğde Milletvekili Halil Nuri Yurdakul ve 6 arkadaşının ve Tunceli Milletvekili Hıdır Aydın'ın, İskân Kanununun tadili hakkındaki 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin kaldırılmasına, değiştirilmesine, bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine ve yasaklığı kaldırılan yerlerle idareten boşaltılmış bölgelerde köy tesisine dair kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/223, 2/22, 2/249)

İskân Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bâzı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesi ve yasaklığı kaldırılan yerlerle, 5227 sayılı Kanunun birinci maddesinin dördüncü bendinde zikredilen idareten boşaltılmış bölgelerde köyler teşkili ve halkının yerleştirilmesi hakkında kanun tasarısı (1/223)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2071, 6/2412

18 . VII . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

2510 sayılı İskân Kanununu tâdil eden 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesi ve yasaklığı kaldırılan yerlerle, 5227 sayılı Kanunun birinci maddesinin dördüncü bendinde zikredilen idareten boşaltılmış bölgelerde köyler teşkili ve halkının yerleştirilmesi hakkında İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 13 . VII . 1951 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde yer alan Ağrı, Sason, Tunceli ve Zeylân yasak bölgeleri hakkında olup muhtelif tarihlerde ve muhtelif sebepler altında Bakanlar Kurulu kararıyla Garp illerine nakledilenlerin mürettep yerlerinde iskânları cihetine gidilmiş, tamamen veya kısmen iskânları yapılmıştır.

5098 sayılı Kanunun neşri üzerine, geçici ikinci maddesine tevfikân; 5098 sayılı Kanunun

yürürlüğe girmesinden önce Bakanlar Kurulu kararı ile nakledilmiş olanların mürettep yerlerinde oturma mecburiyeti ile haklarındaki bütün kayıtlar kaldırılmış olduğundan, bir kısım menkul eşhas tekrar eski yerlerine dönmüşlerdir. Fakat 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile yasaklığı kabul edilen Ağrı, Sason, Tunceli ve Zeylân bölgeleri halkı ise eski yerlerine girememişlerdir.

Memleketimizin muhtelif bölgelerine nakledilip de serbest duruma gelen ve yasak bölgeler ahalisinden olmaları yeniden iskân imkânları; 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi hükmü ile ve yasak bölgeler ahalisinden olup da serbest hale gelenlerin de 5227 sayılı Kanun ile eski ile veya bu illere civar illerde iskân imkânları sağlanmış bulunmaktadır.

(5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu sebeple yasaklığı kaldırılan bu yerlerde köy teşkiline ve halkının yerleştirilmesine dair) hazırlanan ilişik tasarı ile:

A) 1 . 7 . 1950 gün ve 11461 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile; Ağrı yasak bölgesinin hudutları çizilen kısmı hariç olmak şartıyla diğer bölgelere giriş ve ikamet müsaadesi verildiğinden ve Hükümetçe de bu yerlerin emniyeti sağlanacağından yasaklığın bu kanun ile kaldırılması,

B) Yasaklığı kaldırılan bu bölgeler, uzun zaman metruk bir durumda kaldığından madde ten harap olan ve hukuktan da şahsiyeti mâneviyesi kalmıyan köylerin mütehassıs elemanların verecekleri rapor ve plânlara göre yeniden teşkili,

C) 5098 ve 5227 sayılı kanunlarla iskân imkânları sağlananlar haricinde kalan yasak bölgeler halkından olup da iskân edilemeyenlerin veya kısmen iskân edilmiş olanların bu bölgelerde katî iskânlarının sağlanması ve müstahsil hale getirilmeleri derpiş edilmiştir.

Muhtelif kararnamelerle muhtelif tarihlerde yasak bölgelerden 1473 hanede 7187 nüfus ve boşaltılmış bölgeden 490 hanede 2588 nüfus memleketimizin muhtelif bölgelerine nakledilmiş olup bunlardan mürettep yerlerinde kalanlar olduğu gibi, eski yerlerine dönenlerden kanunun üçüncü maddesine göre iskân hakkından istifade edemeyecekler de bulunacaktır.

Bu bakımdan kaç kişinin kanunla kendilerine bahşedilen haklardan faydalanabilecekleri bugün için bilinmemektedir. Kanunun yürürlüğe girmesiyle beraber vâki müracaatlar ve ilgili bakanlıkça yaptırılacak tetkikat sonunda bunların aile ve nüfus miktarı katî olarak tesbit edilebileceği gibi kurulacak köy yerleri ve adedleri de bakanlıklardan gönderilecek heyetler tarafından tesbit edilecektir.

Niğde Milletvekili Halil Nuri Yurdakul ve 6 arkadaşının, Iskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin kaldırılması ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/22)

27 . VI . 1950

T. B. M. M. Başkanlığına

İdaredeki aczin ve dar körüşün neticesi olarak ve isabetli bir tedbir diye vasıflandırılmış olan nakil işinin, nüfus, ziraat ve iktisadi durumumuz üzerinde açtığı rahneler meydandadır.

Hükümetler fevkalâde zaman ve hâdiselere munhasır kalmak üzere yine mahdut zamanlar için fevkalâde tedbirler almak mecburiyetinde kalabilirler. Fakat bu tedbir ve icraat ancak normal tedbirlerin iflâs ettiği zamanlar baş vurulabilecek tedbir ve icraattan ibaret kalması şarttır.

Mesuliyetinin en büyüğü o zamanki Hükümete ait ve raci olan bâzı çirkin hâdiselerin tekerrür etmemesini teminden ziyade umumi şekilde bir nevi tecziyeyi ifadeden başka birşey olmıyan bâzı mntakalar halkının kendi yurtlarından nakledilmiş olmalarının yüzbinlerce vatandaşa maddi ve mânevi verdiği ıstırap hepimizce mâlûmdur. Gerçi bu icraatı tadil için bâzı kanunlar vazı ve tedvin

olunmuştur. Fakat bu kanunlar da iadei hukuka bile kâfi gelmemiştir. Bununla beraber geçmiş hâdiselerle yapılan icraatın şekil, mahiyet ve neticeleri üzerinde bugün durmaktansa bu icraatın devam etmekte olan tesirlerine son vermek ve bunları kısmen olsun izale etmek suretiyle müztarip bulunan yüzbinlerce vatandaşın acıklı hallerine nihayet verecek tedbirleri almanın daha faydalı olacağına kaniiz.

Doğu illerimizden Garba naklolunan insanlardan hayatta kalanların yurtlarına dönmeleri imkânı kanunla verilmiş fakat 5098 sayılı Kanununun 12 nci maddesiyle memnu bölge olarak tefrik ve tesbit edilen Ağrı, Zeylan, Sason, Tunceli mıntakaları halkının kendi yurtlarına dönerek yerleşmelerine müsaade olunmamıştır. Bu vatandaşların hemen kâffesi davarcıdırlar. Başka geçimleri de yoktur. Bunlar kendi yaylalarında yaşamak mecburiyetindedirler.

İzahı hiçbir suretle mümkün bulunmayan fevkalâde tedbir ve icraatın esbap ve avamili ne olursa olsun bu memnuiyetin halen devam ettirilmesinde en küçük bir sebep dahi mevcut değildir. Bilâkis bu vatandaşların kendi mülkü olan tarla ve yaylalarından istifade etmelerinden mahrum bırakılmaları bugünkü rejim ile telifi gayrikabil olmaktan başka sefalet ve perişanlıklar içinde ölüme gitmelerini bile mucip olacak sebeplerden bulunması dolayısıyla bu memnuiyetin kaldırılması zarureti meydandadır.

Gerçi 5098 sayılı Kanununun 12 nci maddesinde bu bölgelere Bakanlar Kurulu kararıyla girilmesinin mümkün bulunduğu anlaşılmakta ise de bu hüküm esas memnuiyeti bertaraf edemeyeceği gibi vatandaşın pek yerinde görülmesi iktiza eden tereddüt ve emniyetsizliğini ve huzursuzluğunu izale edecek mahiyette değildir. Vatandaşa itimat ve huzur telkini ve bir an evvel yurtlarına dönerek müstahsıl duruma girip istikbale doğru emniyetle yürümelerini sağlamak üzere 5098 sayılı Kanununun memnu bölgeleri tâyin edici 12 nci maddesinin ilgası ve bu ilga neticesi bu vatandaşların kendi yurtlarına kavuşmalarıyla hâsıl olacak yeni durumda Hükümetimizin de yardımını sağlamak üzere haklarında bu yerlerde tekrar iskân muamelesinin tatbiki için 5098 sayılı Kanununun geçici ikinci maddesi de dâhil olduğu halde, Garba nakledilenler hakkında tatbik edilmekte bulunan mer'î kanunların tatbikini sağlamak üzere aşağıdaki yazılı teklifi yapmış bulunuyoruz.

Teklif ettiğimiz kanunun yaz mevsimi pek kısa süren Doğu bölgeleri için hemen faydalı olabilmesi kanunun çok kısa bir zamanda çıkarılması zaruretini de doğurmaktadır olduğundan müstaceliyet kararıyla görüşülmesini Yüksek Başkanlıktan dileriz.

Niğde	Tunceli	Ağrı	Diyarbakır	Van	Tunceli
H. N. Yurdakul	H. Aydın	H. Öztürk	Y. Azizoglu	I. Akın	H. R. Kulu
	Erzurum				
	S. Erduman				

NİĞDE MİLLETVEKİLİ HALİL NURİ YUR-
DAKUL VE 6 ARKADAŞININ TEKLİFİ
5098 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin kaldırıl-
masına ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi-
ne dair Kanun

MADDE 1. — Ağrı, Sason, Tunceli ve Zeylân mıntakalarında memnu bölge olarak tesbit ve tâyin ile buralara girme ve yerleşme yasağı koyan 5098 sayılı Kanununun 12 nci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı yasak bölgeler ahağısından olup da evvelce haklarında iskân muameleleri yapılmış veya yapılmamış olanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki sene içinde bu yerlerde

iskân edilmesini isteyenlere 5098 sayılı Kanununun geçici ikinci maddesi de dâhil olduğu halde yurtlarından başka yerlere nakledilmiş olanların iskânlarına dair mer'î diğer kanun hükümleri de tatbik olunur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu İçişleri Bakanlığı yürütür.

Tunceli Milletvekili Hıdır Aydın'ın, 2510 sayılı İskân Kanununun bâzı maddelerini değiştiren 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesine ve yasaklığı kaldırılan yerlerle idareten boşaltılmış bölgelerde köy tesisine dair kanun teklifi (2/249)

5 . VI . 1951

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Uzun yıllardan beri mağdur olan yasak bölge ve idareten boşaltılan bölge vatandaşlarının durumlarını tayin eden kanun teklifimi gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunuyorum.

Bu vatandaşların mağduriyetlerine son vermek ve bir an evvel müstahsil duruma getirilmeleri için Büyük Meclisin tatilinden evvel bu kanunun ivedilik ve öncelikle görüşülmesi için gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Tunceli Milletvekili

Hıdır Aydın

GEREKÇE

Bundan önceki idare aczinin ve dar görüşün neticesi olarak antidemokratik kanunlarla muhtelif tarihlerde bâzı sebeplerle Bakanlar Kurulunca ele alınan nakil işi isabetli bir tedbir diye vasıflandırılmıştır. Fakat bu tedbirin nüfus, ziraat ve iktisadi durumumuz üzerinde açtığı rahneler meydandadır.

Hükümetler fevkalâde zaman ve hâdiselere munhasır kalmak üzere yine mahdut zamanlar için fevkalâde tedbir almak mecburiyetinde kalabilirler. Bu tedbir ve icraat ancak normal tedbirlerin iflâs ettiği zamanlarda baş vurulabilecek tedbir ve icraattan ibaret kalması şarttır.

Mesuliyetin en büyüğü o zamanki Hükümete ait ve raci olan bâzı çirkin hâdiselerin tekerrürünü teminden ziyade bir nevi tecziyeden başka birşey olmıyan bâzı mıntaka halkının kendi yurtlarından nakledilmeleri yüz binlerce vatandaşın maddî ve mânevi verdiği ıstırap, mağduriyet, sefalet hepimizce malûmdur. Gerçi bu icraatı tadil için bâzı kanunlar vaz' olunmuştur. Fakat bu kanunlarda Anayasa hükümlerine aykırı yapılan muamelelerle vatandaş hak ve hukukunun iadesine kâfi gelmemiştir. Geçmişlere son vermek, kısmen olsun telâfi etmek, muztarip binlerce vatandaşın acıklı hallerine nihayet verilecek imkânları ele almak faydalı olacağına kaniim.

Doğu illerimizden Garbe naklolunanların hayatta kalanların yurtlarına dönmeleri 1947 yılında imkân altına alınmış ise de 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile memnu bölgeler olarak tefrik ve tesbit edilen Ağrı, Sason, Zeylân ve Tunceli mıntakaları halkı şurada ve burada kısmen iskân edilmiş ise de kısmen de derme çatma kom ve mağara kovuklarında arazisiz olarak kalmakta iken yeni iktidar bu vatandaşların hemen kâffesi davarcı olması hasebiyle yayla ve otlakıyesinden istifade etmek üzere 1 . VII . 1950 gün ve 11461 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Ağrı yasak bölgesinin hudutları çizilen kısmı hariç olmak şartıyla diğer bölgelere giriş, ikamet müsaadesi verilmiştir. Bu yerlerin emniyeti Hükümetçe sağlanacağından yasaklığın da bugünkü zihniyetle telâfisi kabil olmaktan başka sefalet ve perişanlıklar içinde hastalıkla ölüp gitmelerini mucip olacak sebepler de bulunması vatandaşın itimat ve istikrar temini bir an evvel tereddüt ve emniyetsizliğin izalesi dolayısıyla bu yasaklığın kanunen de kaldırılması bu bölge vatandaşlarının intifadan mülkiyet esasına geçmeleri zarureti meydandadır.

Yasaklığı kaldırılan bu bölgeler uzun zaman metruk bir durumda kaldığından maddeten harap hukukan da şahsiyeti mâneviyesi kalmıyan köylere mutahassıs elemanların muhitin iklim şartlarına uygun toprağın yetiştireceği bitkileri yetiştirmek ve toprağın darlığının telâfisi için tarımın diğer imkânlarından faydalanarak müstahsil duruma getirip istikbale doğru yürümelerini sağlamak için bu vatandaşların yurtlarında yerleştirilmeleriyle hâsıl olacak yeni durumda Hükümetimizin de

teşkil ettireceği komisyon vasıtasıyla içtimai, medeni bütün vasıtalarından istifade imkânlarını sağlayacak derecede arazi miktarı göz önüne alınarak geçimini sağlayacak kadar nüfus yerleştirmek ve köy yerlerini tesbit içme ve sulama okul karakol işlerini ele almak yollarını yaptırmak lâzımdır.

5098, 5227 sayılı Kanunlarla iskânları sağlanmış olanlar haricinde kalan yasak, boşaltılmış ve serbest bölge halkından olup bugüne kadar iskân edilmeyenlerin veyahut kısmen iskân edilmiş olanların bu bölgelerde katî iskânlarının yukarıda açıklandığı gibi sağlanmalı müstahsil hale getirilmelidirler.

Bu gibi vatandaşlardan kısmen olsun mürettep yerlerinde Hazine tarafından verilen arazileri satmış olanlar da vardır. Bunların da ileride daha fena duruma düşmemeleri için ana yurtlarındaki arazileri İskân Kanunu hükümleri dairesinde borçlanma suretiyle verilmesi lâzımdır.

1938 yılında Garbe nakledilen yasak, idareten boşaltılmış ve yine idareten serbest bölge halkı arasından üç kısım olarak aynı tarihte tehir edilmiş olanlardan serbest bölge halkından kısmen çok mağdur olanlar vardır. Bunlar mürettep yerlerinde ve gerekse 5098 sayılı Kanunla serbest bırakıldıkları zaman iskân haklarından istifade görmemişler. Anayurtlarındaki arazileri de Hazine tarafından tasfiye edilmiş evleri yıkılmış ve yıktırılmasına sebebiyet verilmiştir. Arazileri parasız tevzi edilip de Hükümetten şimdiye kadar karşılık almamış olanlardan arzu edenler bu alacaklarına karşılık iskân edilirler. Arzu etmeyenler de ihtiyaçlı olanları mağara, taş kovuklarından derme çatma kom hayatından kurtarmak maksadıyla yıkılmış ve yıktırılmış olan evlerine karşılık yardım yapılır düşüncesiyle kanunda derpiş edilmiştir.

Yine serbest bölge halkından olan bir kısım vatandaşlar Garbe nakledilirken anayurtlarında bıraktıkları tapulu gayrimenkulleri 2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesine göre bir yıl zarfında istihkak mazbatasını mukabilinde Hükümete devretmesi lâzımken nakil edildikleri yerlerde yerleşmek, sefalet ve ıstıraplarıyla muhitin iklim şartları yaşamalarına müsait olmadığından hastalık, hürriyetleri tehditli daima kontrol ve göz hapsi altında olmaları itiyariyle kendileri gidememişler mahallinde de vekil temin edememişler Kanuni süreyi geçirdikleri için Hazine bizzat kamulaştırma ve tasfiye etmeye başlanmış Pazar günleri kapalı surette çok ucuz fiyatla satılan bu gibi gayrimenkullerin bir kısımlarına ait bedeller maliyede emaneten durmaktadır. Halbuki 2510 sayılı Kanunun 26 ve 27 nci maddelerine göre mazbata ile mallarını Hükümete devredenler bedellerini mazbata muhteviyatının dört misli üzerinden ödenmesi 5098 sayılı Kanunla ve Hükümet tarafından nakil edilenlerin arazilerinden tapusuz olup parasız tevzi ettiklerine de 5420 sayılı Kanunla yine dört misli 5619 sayılı Kanunun 21 nci maddesi Devletçe kamulaştırılan topraklara dört misli ve 4753 sayılı Kanunun 21 nci maddesiyle evvelce kamulaştırılıp bedelleri ödenmiş ve gerekse ödenmek üzere olanları da 5618 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesiyle dört misli üzerinden farklarının ödenmesi kabul edilmişken miktarları pek az ve ödenecek farkın pek cüzi olan bu vatandaşlara ayrı bir muamele yapılmıştır. Adalet ve müsavatın temini bakımından Hükümet tarafından 2510 sayılı Kanunun 26 ve 27 nci maddelerine göre menkul şahıslara ait tasfiye ve kamulaştırma yoluyla sattığı arazilerin bedellerini de diğer emsalleri gibi 1944 Bütçe yılının matrah olan verginin dört misli üzerinden ödenmesi düşüncesiyle kanunda yer verilmiştir.

Yasakla boşaltılmış bölgelerden 9775 nüfus Garba nakledilmiş olup bunlardan mürettep yerlerinde kalanlar olduğu gibi eski yerlerine dönenlerden kanunun 3 ncu maddesine göre iskân haklarından istifade edemeyecekler de bulunacaktır. Bu bakımdan kaç kişinin kanunun haklarından faydalanacakları belli olmadığı ancak kanunun yürürlüğe girmesiyle vâkı müracaatla ve ilgili Bakanlıkça yaptırılacak tetkik sonunda bunların aile nüfus miktarı katî olarak tesbit edileceği gibi kurulacak köy yerleri ve adedleri de Bakanlıklardan gönderilecek heyetler tarafından tesbit edilecektir.

TUNCELİ MİLLETVEKİLİ HİDİR AYDIN'
İN TEKLİFİ

2510 sayılı İskân Kanununun 5098 sayılı Kanunla değişen 12 nci maddesinin değiştirilmesi ve yasaklığı kaldırılan yerlerle idareten boşaltılmış bölgelerde köy tesisi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kars İlinin Ilıca, Ağrı İlinin Tokatlı, Serdarbulak, Karnıyarık, Şehrigerden ve Yukarıniçe köyleri doğularından geçirilen hattın Doğu kısmında kalan ve içinde küçük Ağrı dağıda bulunan yasak bölgeye ordu ve zabita kuvvetlerinden maada Bakanlar Kurulu kararı olmadıkça hiçbir kimse giremez.

MADDE 2. — Yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgelerde ihtiyaca göre iskân yoluyla köy kurulacak olan yerler Tarım, Bayındırlık, Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarının tâyin edecekleri birer mütehasstan müteşekkil üç kişilik heyet tarafından tesbit edilir.

Bu bölgelerden başka 2510 sayılı Kanunla serbest bölgelerden idareten nakil edilip 5098 sayılı Kanunla tekrar Anayurtlarına dönenlere ait evleri yıkılmış, yıktırılmış, arazileri parasız Devletçe tevzi edilmiş olanlardan iskânını isteyenler hakkında da bu kanunun hükümleri uygulanır. İstemiyenlere ev yardımı yapılır.

MADDE 3. — Yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgeler ahalisinden olup da,

a) 5227 sayılı Kanunla tâyin edilen müddet içinde iskânını isteyenler;

b) Mürettep yerlerinde Hazine tarafından verilen arazileri Hazineye terkederek eski illerinde veya bu illere civar illerde iskân edilmiş olan;

c) Mürettep yerlerindeki arazilerini satmak suretiyle eski illerinde veya bu iller civa-

rında 2510 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin 3 ncü bendi gereğince borçlanma yoluyla ev yeri ve toprak verilenler;

ç) Garp illerinde iskân görmemiş ve yasak bölge ile idareten boşaltılmış bölge civarında iskân edilip de iskânına muhassas gayrimenkulünü terk bu kanunla derpiş edilen iskân hak ve yardımlardan faydalanamazlar.

MADDE 4. — Yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgeler ahalisinden olup 3 ncü maddenin şümulü haricinde kalan yardıma muhtaç ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2 yıl içinde yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgelerde iskânını isteyenlerin iskân kanunları hükümleri dairesinde iskânları yapılır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Serbest bölge halkından olup idareten 2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince bir yıl zarfında mallarını tasfiye ve istihkak mazbatasını alamayanların Devletçe satılanlar bu kanunun yayımı tarihinden önce ödenmiş veya henüz ödenmeyip emanette olan bedeller hakkında 5618 sayılı Kanunun 21 nci maddesinin misle ait hükmü uygulanır.

Şu kadar ki bu farkların ödenmesinden dolayı alıcıların ödedikleri bedellerde bir değişiklik yapılmaz.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici Komisyon raporu

T. B. M. M.

Geçici Komisyon

Esas No. 1/223, 2/22, 2/249

Karar No. 2

27 . VII . 1951

Yüksek Başkanlığa

2510 sayılı İskân Kanununu tadil eden 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesine 5227 sayılı Kanunun birinci maddesinin dördüncü bendinde zikredilen ve idareten boşaltılmış bölgelerde köyler teşkiline dair Hükümet tarafından hazırlanan kanun tasarısı ile Niğde Milletvekili Halil Nuri Yurdakul'la altı arkadaşının ve Tunceli Milletvekili Hıdır Aydın'ın kanun tekliflerini görüşmek üzere Yüksek Meclisin 27 . VI . 1951 tarihli oturumunda kurulması kararlaştıran Geçici Komisyonumuzda, teklif sahipleriyle Millî Savunma, İçişleri, Maliye ve Tarım bakanlıkları mümessillerinin iştirakleriyle yapılan müzakerede, adı geçen Hükümet tasarısıyla 2 kanun teklifi aynı mahiyette ve aynı yer halkının iskânına dair olduğundan birleştirilerek görüşülmesi karar altına alındıktan sonra:

Niğde Milletvekili Halil Nuri Yurdakul izahlarında; Hükümetin getirmiş olduğu tasarının daha şümüllü olduğunu icap ve vaziyeti hale de daha uygun olması dolayısıyla kendilerini de tatmin ettiğinden müzakereye bu tasarının esas tutulmasını bildirmiş, Tunceli Milletvekili Hıdır Aydın ise yasak bölgeler halkından başka bu yer dışında kalan serbest iskân mntakasına ait bölgeler halkının evvelce uğramış olduğu zararların kısmen telâfisi için, kendi kanun teklifinde bâzı hükümler olduğundan müzakereye kendi teklifinin esas tutulmasını ve bâzı hususlarda Hükümet tasarısındaki hükümleri kabul eylediğini beyanla kanun teklifinin kabulünün yerinde olacağını sözlerine ilâve etti,

Hükümet tasarısını esas tutan komisyonumuz Hükümet metnindeki 1, 2, 3, 5, ve 6 nci maddeleri aynen kabul etmiş, 4 ncü maddedeki (. kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde iskânını istiyenler....) diye yazılı müddet komisyonumuzca az görülerek, bu müddet

(iki) yıl olarak değiştirilmiştir.

Tunceli Milletvekili Hıdır Aydın'ın, kanun teklifindeki 2 nci maddenin son fıkrasıyla geçici madde, komisyonumuzda uzun tartışmaları mücip olmuş ve neticede serbest bölge halkından olup da geçmişde yapılan kanunsuz muamelelerle zarara uğriyan vatandaşların zararlarının miktarı malûm olmadığından, Hazineye ne kadar külfet tahmil edeceği bilinemediği ve zarar görenlerin 2510 sayılı Kanunda haklarını aramak yolunun açık bırakılmış olduğunu ve zaman aşımına uğriyan haksız muameleleri telâfi için hüküm vaz'etmek, bu kabil muamelelere emsal teşkil edeceği, birtakım karışıklıklara yol açacağı ve her haksız muameleye uğriyan vatandaş için bir kanun vaz'etmek gibi bir suçun doğuracağı mülâhazasıyla ve esasen yasak bölgelerde köy teşkiline ve halkın yerleştirilmesine dair olan bu kanuna, ruh ve mâna itibariyle ayrı olan, serbest bölge halkını alâkadar eden hükümlerin bu kanunda yer almasının doğru olmayacağı mütalâası şayanı kabul görülerek, adı geçen fıkra ile geçici maddenin reddine, Hükümet tasarısında yapılan değişiklikle aynen kabulüne ve tasarının öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verildi.

Havalesi gereğince Kamutaya arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı

Yozgad

N. Ünal Alçın

Bu Rapor Kâtibi

Zonguldak

F. Açıksoza

İstanbul

H. Yaman

Ordu

F. Bostape

Bu Rapor Sözcüsü

Erzurum

S. Erduman

Elâzığ

Ö. F. Sanaç

Niğde

F. Köşkeroğlu

Afyon K.

S. Torfilli

İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2510 sayılı İskân Kanununu tadil eden 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesi ve yasaklığı kaldırılan yerlerle, 5227 sayılı Kanunun birinci maddesinin dördüncü bendinde zikredilen idareten boşaltılmış bölgelerde köyler teşkili ve halkının yerleştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

Kars İlinin Ilıca, Ağrı İlinin, Tokatlı, Serdarbulak, Karnıyarık, Şehrigerden ve Yukarıniço köyleri doğularından geçirilen hattın Doğu kısmında kalan ve içinde Küçükağrı dağı da bulunan yasak bölgeye ordu ve zabıta kuvvetlerinden maada Bakanlar Kurulu kararı olmadıkça hiçbir kimse giremez.

MADDE 2. — Yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgelerde ihtiyaca göre köy kurulacak olan yerler Tarım, Bayındırlık, Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarının tâyin edecekleri birer mütehasıstan müteşekkil üç kişilik heyet tarafından tesbit edilir.

MADDE 3. — Yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgeler ahalisinden olup da:

A) 5227 sayılı Kanunla tâyin edilen iki yıllık müddet içinde iskânını istemiyenler;

B) Mürettep iskân yerlerinde verilen gayrimenkullerini Hazineye terk ederek eski illerinde veya bu illere civar illerde iskân edilmiş olanlar;

C) Mürettep iskân yerlerinde verilen gayrimenkullerini satmak suretiyle eski illerinde veya bu iller civarında 2510 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin üçüncü bendi gereğince borçlanma yoluyla ev yeri ve toprak verilenler;

Ç) Mürettep yerlerinde iskân görmemiş ve yasak bölge ile idareten boşaltılmış bölge civarında iskân edilip de iskânına muhassas gayrimenkullerini Hazineye iade etmemiş olanlar;

Bu kanunla derpiş edilen iskân hak ve yardımlarından faydalanamazlar.

MADDE 4. — Yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgeler ahalisinden olup 3 ncu maddenin şümulü haricinde kalan yardıma muhtaç ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yasaklığı kaldırılan

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

2510 sayılı İskân Kanununu tadil eden 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesi ve yasaklığı kaldırılan yerlerle, 5227 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin 4 ncü bendinde zikredilen idareten boşaltılmış bölgelerde köyler teşkili ve halkının yerleştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesa aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgeler ahalisinden olup 3 ncu maddenin şümulü haricinde kalan yardıma muhtaç ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yasaklığı kaldırılan ve

ve idareten boşaltılan bölgelerde iskânını isteyenlerin iskân kanunları hükümleri dairesinde iskânları yapılır.

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>A. Menderes</i>	Başbakan Yardımcısı
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
Millî Savunma Bakanı	<i>E. Nasuhioğlu</i>
	İçişleri Bakanı
	<i>H. Özyörük</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. İleri</i>	
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>M. Ete</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>R. S. Burçak</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Kurtbek</i>	<i>N. Özsan</i>
	İşletmeler Bakanı
	<i>H. Gedik</i>

idareten boşaltılan bölgelerde iskânını isteyenlerin İskân Kanunları hükümleri dairesinde iskânları yapılır.

MADDE 5. — Hükümetin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.